

VESTITORUL

ORGAN AL EPARHIEI ROMÂNE UNITE DE ORADEA ȘI REVISTĂ DE CULTURĂ RELIGIOASĂ

Redacția și Administrația :
Parcul Ștefan cel Mare No. 8.

Apare
la 1 și la 15 a fiecărei luni

ABONAMENT :
Parohiile : 200 Lei
Particulari : 160 Lei
Membrii Agrului 100 Lei

PARTEA OFICIALĂ

No. 3002/1936.

Numirea Noului Mitropolit.

Cu multă bucurie sufletească aducem la cunoștința Veneratului Cler diecezan și Iubitelui Nostru Popor credincios, că scaunul mitropolitan al Provinciei noastre bisericești, care, după moartea mult regretatului și neuitatului Mitropolit Dr. Vasile Suciș, timp mai bine de un an și jumătate a stat vacant, și-a primit noul său Stăpân.

Preafericitul Părinte Papa Piu XI la demnitatea înaltă de Arhiepiscop și Mitropolit de Alba-Iulia și Făgăraș, s'a îndurat să-l numească pe I. P. S. S. Dr. Alexandru Nicolescu, până acum Episcop al Lugojului și prin această numire făcută cu agreementul Majestății Sale Regelui Carol II, Arhidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș își primește pe noul său Arhiepiscop și Provincia noastră bisericească pe noul său Mitropolit, care în ziua de 19 Septembrie crt., îndeplinindu-se toate formele legale și canonice va și ocupa scaunul glorioșilor săi antecesorii în fruntea Bisericii române unite.

Aducând acestea la cunoștința Voastră, Iubiți Frați și Fii, cu toată dragostea Vă invităm, ca prin rugăciuni fierbinți să cerem dela Domnul, ca pe *Excelența Sa Înalt Preasfințitul Mitropolit Alexandru* să-l dăruiască Sfintei Sale Biserici, în pace, întreg, cinstit, sănătos, într-o zile îndelungate, drept îndreptând cuvântul adevărului Său.

Oradea, 15 Septembrie 1936.

No. 2140/1936.

Preoții în Comisiunile de apărare contra atacurilor aeriene.

On. Minister al Cultur (Serviciul mobilizării) cu adresa No. 185/8843 din 9 Iunie crt. Ne comunică, că în conformitate cu art. 15 și 19 din regulamentul apărării pasive și reprezentanții cultelor recunoscute fac

parte din comisiunile județene și comunale de apărare pasivă în contra atacurilor aeriene și Ne cere să delegăm pe reprezentanții Bisericii Noastre în aceste comisiuni și să le dăm ordin strict, ca să se prezinte regulat la ședințele acestor comisiuni.

În consecință, de reprezentanți ai bisericii Noastre în comisiunile județene îi delegăm pe protopopii din orașele reședințe de județ, iară în cele din comunele urbane, pe cel mai înalt în rang dintre parohii noștri din acele comune urbane. Acești delegați se vor prezenta regulat la ședințele la cari vor fi invitați.

Oradea, 11 August 1936.

No. 2573/1936.

Sesiunile preoțești, cantonale și bisericești scutite de taxele comunale

În legătură cu circularul nostru No. 2008/1928 (Vestitorul No. 15—16 din 1928), publicăm mai jos deciziunea No. 77 din 20 Martie 1936 a Comisiunii interimare a județului Bihor :

»Raportorul aduce la cunoștința comisiunii interimare, că mai multe parohii s'au adresat Prefecturii cu cererea, că sesiunile parohiale să fie scutite de orice taxe și prestație comunală.

Considerând, că veniturile sesiunilor parohiale formează competența în natură a preoților și este o parte din salariul preoților,

având în vedere dispozițiunile ordinului circular Nr. 20.058 din 15 Octombrie 1928 al Ministerului de Interne, prin care s'a dispus că sesiunile parohiale sunt scutite de taxe comunale,

în temeiul acestor motive, comisia interimară județeană aduce următoarea Deciziune Nr. 77.

Art. I. Pe baza dispozițiilor ordinului circular Nr. 20.058 C. din 15 Octombrie 1928 al Ministerului de Interne, dispune ca sesiunile parohiale, sesiunile bisericești și cantonale să se scutească de taxele comunale.

Art. II. Serviciul financiar și de contabilitate se încredințează cu executarea.

Frații Preoți vor avea deosebita grijă ca toate impunerile de taxe comunale asupra sesiunilor parohiale să fie apelate în termen la Prefecturile respective.

Oradea, 11 August 1936.

Nr. 2368/1936.

Ingrijirea Monumentelor Istorice

Spre orientarea Ven. Cler publicăm mai jos copia adresei Comisiunii Monumentelor Istorice, împreună cu o anexă, primite dela On. Minister al Cultelor sub No. 84478/11082—1936.

Ministerul Instrucțiunii, Cultelor și Artelor. Comisiunea Monumentelor Istorice. Potrivit legii de conservare și restaurare a monumentelor istorice publicată în Monitorul Oficial No. 82 din 29 Iulie 1919, se atrage luarea aminte autorităților, iubitorilor trecutului nostru, vizitatorilor și tuturilor persoanelor cari cercețează monumentele istorice, că sunt rugate a face cunoscut Comisiunii orice abatere dela Legea amintită. În acest scop publicăm extrase din legea amintită.

Art. 3. Imobilele a căror conservare prezintă un interes istoric sau artistic se declară sau se clasează monumente istorice, în totalitate sau în parte, și sunt puse sub ocrotirea legii de conservare și restaurare a monumentelor istorice.

Imobilele clasate monumente istorice aparținând Statului, județelor sau comunelor, precum și particularilor, nu pot fi alienate nici expropriate decât cu aprobarea Comisiunii.

Nici o construcție nu se va putea ridica în imediată apropiere a unui imobil clasat monument istoric, fără aprobarea Comisiunii.

Servitudinile legale cari ar putea aduce degradări sau prejudicii unui monument nu sunt aplicabile imobilelor clasate.

Art. 4. Obiectele mobiliare vechi vor fi clasate după aceleași norme ca și imobilele.

Alienarea acestor obiecte clasate nu se poate face fără aprobare Comisiunii. Exportarea lor este cu totul oprită.

Infracțiunile se pedepsesc prin confiscarea obiectelor sau cu o amendă echivalentă cu valoarea lor.

Art. 5. Orice imobil sau obiect mobil nu poate fi distrus, reparat sau restaurat decât cu autorizația și sub supravegherea Comisiunii.

Orice restaurare sau reparare, cum și orice căutare întreprinsă fără autorizația de mai sus, se va pedepsi cu amendă și cu cheltuiala repunerii monumentului sau ruinei în stare primitivă.

Deasemenea se va pedepsi conform art. 322 din legea penală, oricine va dărâma sau strica un monument istoric, chiar când acesta ar fi proprietatea sa. (Copie după adresa No. 559 a. c.). Deoarece se constată tot mai dese abateri dela legea de conservare a monumentelor istorice și urmele trecutului nostru suferă câteodată transformări și stricăciuni ireparabile, avem onoare a Vă ruga, să binevoiți a face cunoscut organelor D-voastră în subordine, că potrivit legii amintite :

1. Nu este voie a se construi în apropierea bisericilor, castelelor, cetăților și altor edificii ridicate înainte de 1850.

2. Nu este voie a se aduce nici o modificare acestor clădiri fără aprobarea scrisă a Comisiunii Monumentelor Istorice.

3. Este oprit a se iscăli pe zidurile clădirilor monumentelor istorice.

4. Nimeni nu are voie a ridica nici un obiect de cult, sau altfel dacă nu are o delegațiune specială a Comisiunii Monumentelor Istorice.

Contravenienții vor suferi penalitățile prevăzute de legea amintită și de Codul Penal.

Anexăm și un număr de circulare cari urmează a fi afișate.

Președinte :
ss. N. Iorga.

Secretarul Comisiunii :
ss. Drăghiceanu.

Oradea, 11 August 1936.

No. 2952/1936.

Nou concurs de primire la Sf. Teologie.

Mai rămânând câteva locuri vacante în Seminarul nostru teologic din Oradea, pentru complectarea lor vom ținea un nou concurs de primire la Sf. Teologie în ziua de 6 Octomvrie crt.

Tinerii români uniți, cu bacalaureat și cu chemarea la Preoție, până la 5 Octomvrie crt. își vor înainta cererile însoțite de următoarele acte :

1. Extras de botez (dela preot).

2. Diploma de bacalaureat.

3. Certificat de moralitate dela paroh și dela profesorul de religie. Aceste certificate se vor trimite direct Ordinariatului, sau se vor da aspirantului în plic sigilat.

Candidații trecuți de 21 ani, cum cursurile la Academia noastră teologică țin 6 ani, care este ultimul termen de dispensă dela serviciul militar, vor putea fi primiți numai întrucât vor da declarație, că se vor celiba, ca astfel să poată fi hirotoniți în cursul anilor de Teologie.

Taxa de întreținere în Seminar va fi 4000 Lei și se va plăti în două rate : la începutul anului școlar și la 1 Februarie.

Toți aspiranții în ziua de 6 Octomvrie crt. la orele 8 se vor prezenta la Seminarul teologic din Oradea, unde vor fi vizitați din partea medicului și a profesorului de muzică.

Frații Preoți cele de mai sus le vor aduce la cunoștința tinerilor din parohia lor, cari sunt absolvenți de liceu și au bacalaureatul.

Oradea, Ședința Consistoriață din 10 Sept. 1936.

Iată Mirele vine.

Biserica noastră și-a primit păstorul său ales.

In sfârșit s'a ridicat o povară de pe sufletul credincioșilor Bisericii noastre. Ex. Sa Dr. Alexandru Nicolescu, alesul clerului nostru, după așteptări de un an și mai bine a fost confirmat în locul de mitropolit al Bisericii Române unite cu Roma. Frământările și grijile acestea mărunte pământeste în legătură cu marea problemă de acum au încetat și valul de bucurie se resimte în fețele clerului și credincioșilor noștri precum și în scrisul presei periodice. Pe aceasta din urmă am urmărit-o cu atenție, pentru a desprinde personalitatea noului păstor și nădejdele ce se leagă de dânsul.

Ex. Sa Dr. Alexandru Nicolescu este un cărturar pasionat al problemelor de ordin spiritual ce preocupă Biserica noastră acum după întregirea națională, urmărind o atașare cât mai strânsă între credincioși și biserica învâțătoare.

Ca urmaș al mitropolitului, de fericită amintire „Vasile Vodă” al Blajului, gândul ne mână să facem asemănare între acești doi din urmă și episcopii Inochentie și Petru Pavel Aron.

Inochentie, întâiul ctitor al Blajului trase jaloanele noii vieți spirituale, iar urmașul său îi dădu conținutul. Mitropolitul Vasile Suciu prin străduințele sale a creat cadrele Blajului din România întregită iar urmașului său îi revine sarcina să creeze noua viață spirituală cu ceritoare de suflete în țara nouă.

Pentru acest rol nu se găsea un om mai înzestrat ca dânsul. Autorul »Bibliotecii pentru clasa cultă« și »Stropilor de rouă«, a Teologiei morale și a celor două volume de meditații după Verduyssen e nu numai un priceput mânăitor al condeiului și un erudit al problemelor de ordin spiritual ci, după cum l-a recomandat Ex. Sa Dr. Valeriu Traian Frențiu al Orăzii, e „cel mai bun și cel mai zelos Preot al Provinciei noastre metropolitane“.

Calitățile acestea se completează prin blândețe, bunătate și cumpătate, ce denotă spiritele alese și sunt atât de necesare în vremurile noastre pentru o instituție menită să lupte cu armele păcii și înțelegerii în contra spiritului agresiv ce s'a intronat în viața noastră publică.

Biserica noastră și Blajul istoric prin noul păstor de suflete a câștigat și pe cărmaciul iscusit al vremurilor de azi. Siluetă firavă de anahoret ce ascunde în interior un suflet bogat înzestrat, Biserica vede într'ânsul pe omul menit să topească ghiața sufletelor și să netezească asperitățile necruțătoare și netranșante ale vieții sociale de azi.

Mitropolia Blajului înalță din nou stindardul înfrățirii naționale. Precum în trecut torța culturii naționale aprinsă aici a știut îndruma și înfrăși întreg neamul Românesc, dela Tisa până la Nistru în prezent prin spiritualitatea sa va căuta să clădească temelii morale ale acestui neam.

Biserica noastră îmbracă azi haină de sărbătoare pentru ca să-și primească alesul, pentru ca mâine împreună să pornească din nou la luptă pentru biruința principiilor lui Isus din Nazaret, propovăduitorul în-

frățirii dintre popoare. Cu florile sufletului nostru întâmpinăm pe noul Păstor și-i spunem: „Bine-ai venit Stăpâne cel ce vii întru numele Domnului“.

Să dea Cel de Sus ca odată și odată când se va vorbi despre faptele zilelor noastre să se spună despre noul nostru Ierarh ceea ce spuse odinioară Neculce despre Dosoftei al Moldovei: »În țara noastră pe vremea aceea nu se afla om ca acela«.

Privim cu încredere în viitorul învolburat sau liniștit, fiindcă turma bisericii noastre își are în frunte păstorul ales și suntem siguri că așteptările noastre nu vor fi spulberate.

V. BOLCA

I. P. S. S. Dr. Alexandru Nicolescu

Noul Episcop al Lugojului

„L'Osservatore Romano“ din 30 August aduce știrea îmbucurătoare că la scaunul episcopesc al Lugojului, devenit vacant prin transferarea Ex. Sale Alexandru Nicolescu în fruntea Metropoliei de Alba-Iulia și Făgăraș, a fost numit Il. Sa Ioan Bălan, canonic metropolitan.

P. S. Sa Dr. Ioan Bălan născut la Teiuș în 11 Februarie 1880, din părinți plugari După mamă e înrudit cu ep. Teofil al Bălgradului. Școala primară a făcut-o în satul natal și la Blaj. Liceul la Blaj. Teologia la facultatea din Budapesta. Doctoratul la Viena, cu teza *Die kirchlichen Dyptichen. Ihr Wesen und Gebrauch.* (1906). Caracteristic pentru simțimintele românești ale elevului blăjan în metropola de pe malurile Dunării informația din 1900 a superiorității Seminariile către ierarhul clericului Bălan: „*Omnino laudabilis ejus diligentia... tantummodo in rebus nationalitatis fervor ejus nonnumquam minui debuisse*“. Cu toate acestea la Pesta a primit mai multe premii la limbile orientale, iar în Viena la seminarul liturgic. După hirotonirea întru preot celibe a făcut vreme de 1 an pe pedagogul la internatul „Vancean“, trei ani a fost notar consistorial, în anul ultim deplasându-se adesea la Bucureștii pentru satisfacerea nevoilor sufletești ale credincioșilor noștri de acolo. Cu 1 Sept, 1909 trece ca paroh, mai apoi ajunse protopop, în cetatea lui Bucur, în care calitate activează până în 1920, când e ales canonic mitropolitan. La sfârșitul lui Noemvrie 1929 apucă drumul Romei ca delegat al episcopatului nostru în Comisia de Codificare a Dreptului Canonic Oriental. Munca desfășurată în cadrele acestei noi însărcinări e cuprinsă în studiul: *Fontes juris canonici ecclesiae rumenae*

(1932) și în massivul vol. X. (*Disciplina Bizantina Rumeni*). din seria „*Fonti*“. Anul trecut pâr. Bălan s'a reîntors la Blaj, rămânând și pe mai departe membru al Comisiunii pentru adunarea isvoarelor Dreptului Canonic Oriental și consultor al Comisiei pentru redactarea Codului Dreptului Canonic Oriental. Totodată, aici acasă, a făcut și pe directorul spiritual al Congregației noastre de Surori, mai ostenindu-se, când a putut, și cu misiuni populare, și colaborând și la „*Cultura Creștină*“, ca în anii ei de mai demult. De altfel pâr. Bălan a început să scrie de timpuriu. Ca tânăr levit lucrează la „*Unirea*“ și la „*Răvașul*“, ca să treacă apoi și la „*Convorbiri Literare*“, „*Revista Catholică*“ (al cărei secretar de redacție a fost), „*Cuvântul Adevărului*“, „*Unirea Poporului*“ ș. a. Lucrări mai mari în afară de cele pomenite mai sus, și cari i-au adus autorului meritate elogii dela personalități ca Msgr. d'Herbigny și d. Alex. Lapedatu: *Limba Cărților Bisericești* (1915); *Viața lui Isus* (1922); *Noul Testament, cu tâlc* (1925); cel dintâiu, de acest fel, la noi. Apoi: *Exhortatio ad clerum catholicum* (Piu X) și: *Ad catholici sacerdotii* (Piu XI), traduse în românește, precum și *Leges Justiniani de haereticis*, (1935), o conferință retipărită din *Acta Congressus Juridici Internationalis*, vol. pag. 481—496.

Prin numirea P. S. Sale Ioan Bălan se întregeste înaltul Cor episcopesc iar scaunul arhieresc dela Lugoj dobândește un adevărat Păstor și un bun Părinte.

Dorim noului Ales al Domnului viață îndelungată și o arhierie rodnică și binecuvântată.

Întru mulți ani, Stăpâne!

Ce trebuie să înțelegem odată.

Copii asasinii, copii sinucigași, copii tâlhari au pus în sfârșit pe gânduri lumea întreagă. »Universul din 4 August curent, dă alarma cu drept cuvânt, spunând că de vină sunt părinții, cari nu-și supraveghează odraslele cum trebuie și nu-i strășnicesc; profesorii cari nu-și fac datoria cum se cuvine, teatrele, cinematografele și toate spectacolele ce au devenit adevărate școli de necinste și desfrânare. Drept este că acestea sunt pricinile destrăbălării tineretului, din ziua de azi. La acestea noi am mai adăoga și libertatea ce, cu toată cenzura, se acordă presei, literaturii în general, de a scrie despre lucruri de ce mai bine nu s'ar vorbi, chiar când nu sunt deadreptul pornografice.

Pentru cine se mulțumește a se uita numai pe din afară, aci e toată buba. Dacă însă privim lucrurile mai cu băgare de seamă și cât mai adânc, ajungem să pricepem că pricina decadenței tineretului și

a multor altora, purcede din totala lipsă de acțiune a Credenței asupra sufletelor dela noi din țară.

Să nu ne facem iluzii! La noi nu există un sentiment sau, poate mai exact, el este complect ineficace. Utilitarismul, indiferența și materialismul sunt atotputernice, pentru că, Creștinismul nostru se mărginește mai numai la câteva rituri și la foarte multe superstiții. Un mare proprietar din Oltenia, îmi povestea mai deunăzi, că în satul unde-și are el moșiile, Duminica și la sărbători nu vin la biserică decât vreo trei babe și de împărtășit nu se împărtășesc decât la Paști, aceste trei babe și doi moșnegi. De spovezi nu se mai aude măcar. Așa i-a declarat însuși parohul de acolo, Ce-i muncește pe țărani, nu este să moară împărtășii, ci ca nu cumva să moară vréunul nespălat, neprimenit și fără de lumânare aprinsă în mâini. Așa este din nenorocire mai pretutindeni, la țară.

Nici la orașe nu este mult mai puțin grav. Aci-lea bisericile se umplu Dumineca, preoții predică; dar cine merge la biserică, se duce mai mult să asculte corul, ori să aprinda câte o lumânare și pleacă numai decât. Clerul nici în orașe, nu are influență asupra oamenilor. În București apare o revistă săptămânală, redactată de teologi și de călugări, în care se spun lucruri, care, numai dacă a zecea parte ar fi adevărate, nimic de mirare că oamenii nu mai cred în cele ce propovăduesc de pe catedră, preoții; căci cele ce afirmă »Viața Ortodoxiei«, sunt grozave.

Fără a tăgădui scăderile celor uniți cu Roma, cinstit vorbind, oricare om de omenie trebuie să recunoască, că printre uniți există o vieță sufletească, mult mai activă. Dacă s'ar face o statistică a povezilor și a împărțirilor din amândouă bisericile noastre naționale, diferența în favorul pietății Uniților ar fi zdrobitoare. Până atunci, din statisticele oficiale se vede că procentul criminalității este mai scăzut la Uniți, decât la Neuniți.

În 1907, când s'au răsculat satele, dedându-se la jafuri, incendii și omoruri, singurele sate ce au stat liniștite au fost satele catolice din Moldova și din jurul Bucureștilor. Acest simptom caracteristic, a fost atunci scos în evidență de Arhiepiscopul Netzhammer într'o broșură ce a făcut valvă. Cei ce s'au simțit atinși de adevărul supărător, s'au revoltat, au strigat, dar au trebuit în cele din urmă să amuțească.

S. Sinod a crezut că va izbuti să ridice prestigiul Bisericii, desființând posturile și îndemnând pe țărani să mănânce carne. Țăranii au continuat însă să țină posturile, cu toate deslegările S. Sinod, să aprindă lumânări în biserică, să ție Joile de după Paști și alte praznice păgânești; iar pe preoți să-i cheme numai la botezuri, cununii, înmormântări și la parastase, întocmai ca și înainte. S'a crezut, și pare că se crede încă de câțiva, că ce nu mai poate face clerul, va săvârși Petrache Lupu!

Toți cei ce judecă la fel cu aceștia, își fură singuri căciula de pe cap, fiindcă nu vor să-și dea oste-neala să cerceteze serios, care este realitatea. Dacă ar căuta să afle adevărul, foarte ușor s'ar încredința că vindecarea sufletească a tineretului, nu depinde de părinți, de dascăli și de stăpânire ci de acțiunea unui cler pios și luminat asupra întreg poporului acestuia, de la Vlădică la opincă.

Dacă stăpânitorii și cârmuitorii, dau voe cinematografele și presei să răspândească venin în suflete, dacă părinții și dascălii nu se sinchiesc de copiii și de elevii lor, cauza nu este alta decât că nici ei nu mai sunt stăpâniți de o credință religioasă activă.

Când un bolnav ce crede că suferă de cord, fiindcă are palpații, consultă un medic iscusit, medicul nu se mulțumește să-l asculte la inimă, ci-l cercetează mai serios și, dacă se convinge că nu are nimic la inimă, că palpațiile îi provin din cauza unei

boli de rinichi, îi dă medicamente pentru vindecarea rinichilor. Tot așa când la un popor moralitatea scade, nu e destul să se legifereze contra imoralității, ci trebuie neapărat desvoltat în acel popor sentimentul religios, ridicând prin mijloacele cele mai nimerite influența clerului asupra întreg poporului.

Noi, dacă suntem siliți să recunoaștem că scade, văzând cu ochii, moralitatea printre noi, nu se cade să ne mințim singuri, ci să ne dăm bine seama că este cu totul altceva de făcut, decât să invinim pe părinți, să osândim pe dascăli și să acuzăm cârmuirea, ce nu cenzurează filmele, teatrele, literatura și gazetele.

Părinții, dascălii, cârmuitorii sunt cum sunt, fiindcă nici ei, nici copiii lor, nu ascultă de ce-i învață Sfânta Evanghelie. Ei nu ascultă poruncile Scripturii, pentru că nu sunt cârmuitori sufletești de un cler cu autoritate, destoinic a-și îndeplini divina-i misiune.

Este așa, cum ziserăm acum, deoarece împărțiți în două biserici de același rit și de aceeași credință, dar care stau învrăbite una în fața alteia, ele nu-și pot îndeplini cum se cade îndatorirea de a mântui poporul, moralizându-l.

Acți e buba! De acest lucru ar trebui să se convingă bine cei dela »Universul« și toți câți sunt preocupați de nenorocirea ce ne paște. Până când de acest adevăr nu vom fi pătrunși, tineretul va continua a-și face de cap, primejduind viitorul patriei noastre iubite.

M. T. C.

Dușuri Scoțiene

„Universul“ arată că cercurile apusene se întreabă de ce când se vorbește de unitate în Hristos, se lasă la o parte Roma? Pentru că acei ce vorbesc de unitate întru Hristos, nu vor decât unitate întru protestantism, mai mult sau mai puțin deghizat; răspundem noi.

„Universul“ se mai întreabă de ce cercurile, care nu vor să audă de Roma, se îndreaptă totuși spre Ortodoxie? Pentru că nădăjduesc că pot să atragă Ortodoxia în rătăcirile lor și cu încetul să o aducă în apele celor ce nu vor să audă de Sfânta Tradiție și de Sfintele Taine, răspundem noi.

Tot în Pagina Bisericească, a acestui cotidian, se face caz de faptul că, din inițiativa forurilor de Stat, în Berlin, s'a întemeiat o episcopie ortodoxă-neunită. Își inchipue că Hitlerismul, persecută Catolicismul și pe Lutherani, pentru că aceste confesiuni „s'au angajat într'o mioapă adversitate“. Dacă ar fi mai în curent cu cele ce se petrec în Germania, nu ar vorbi astfel. Ar ști, că național-socialismul vrea să transforme bisericile din Germania în insituiții de propagandă a unor doctrine ce se bat în cap, cu învățătura lui Hristos. Ne place să credem că ortodoxii-neuniți din Germania, nu au căzut nici ei în acest păcat de moarte. Germania, unde trăește o jumătate de mii de emigrați și unde, grație țarismului, s'au înălțat zeci de biserici rusești, caută să-i scoată de sub influența atât a Moscovei cât și a Episcopiiilor Rusești sau Grecești, din Franța, din Viena și din Jugoslavia. Atât și nimic mai mult. Nici simpatie, nici antipatie, numai oportunist politic.

Cu Maica Domnului în pelerinaj

la mănăstirea PP. Franciscani români uniți din DRĂGEȘTI.

»Catholicismul are valori de cari s'a sărăcit protestantismul. Una din aceste valori este cultul Marian« (protestantul Hans Behrend). Dieceza noastră pe lângă nenumăratele Reuniuni Mariane și alte societăți religioase, întemeiate în cinstea Maicii Domnului, are 2 localități hotărâte de Prea Sfințitul Valeriu Traian ca locuri de pelerinaj în cinstea Mariei: Zălaul și Drăgeștii. Și au alergat și la Drăgești ca și în alte părți credincioșii invitați de superiorul Mănăstirii pe ziua de 15 August, Adormirea Preacuratei, ca să se prostearnă la picioarele Aceleia care este »Purtătoarea sufletelor noastre la Dumnezeu« (Sf. Bernard) și să-I implore ajutorul. Cu intențiunea curată, fețele strălucind de bucurie, la umbra Crucii și praporilor, cântând și rugându-se, cu preoți în frunte au sosit pelerinii. Răsunau plaiurile de cântecele mariane, acele cântece, despre cari un protestant, Hengstenberg scria: »Aceste imnuri sunt dovezi de a căror lipsă ar trebui să ne roșească obrazul de rușine« și se citea evlavie pe fețele pelerinilor. Pentru că atâta evlavie câtă există în sânul poporului român față de Maica Domnului nu se află nici la un alt neam. Numai în Vechiul Regat erau în 1934 peste 1400 de biserici închinată Preacuratei, încât România cu dreptul se mai numește Grădina Maicii Domnului. De ce evlavie aceasta a creștinilor față de Maria? Pentru că este Mama lui Dumnezeu, »Vistiernica darurilor« (Sf. Gherman). »Adăpostul păcătoșilor (Sf. Efrem), »Mijlocitoarea iertării«, »Corabia în care scăpăm de pierire« (Sf. Bernard) »Mama orfanilor« (Sf. Bonaventura). Și credem că multor pelerini Maica noastră dela Drăgești le-a ascultat rugămintea, întorcându-se mângăiați la vetrele lor, nădăjduind totodată împreună cu păr. Gala Galaction: »Să ne vedem uniți — toți Români — sub omoforul Sf. Fecioare«.

Ceremoniile sfinte

Joi și Vineri, 13 și 14 Aug. Părinții franciscani din loc au oficiat Paraclisul Maicii Domnului împreună cu predică.

Sâmbătă 15 August, ziua în care în ceruri era întâmpinată »Crinul văilor« în exclamațiile »Cine este aceasta care se sue albită înflorită? (Cânt. Cânt. 8, 5) s'a oficiat la orele 8 a. m. sf. liturghie de către Prea Cuvioșia Sa P. Dr. Dominic Niculăeș, superiorul franciscanilor rom. uniți. După liturghie, predică însuflețită, arătându-se în câteva cuvinte rostul pelerinajului și harurile pe cari le vor câștiga pelerinii. La orele 9^{1/2} începe Sf-ta Liturghie solemnă, pontificată de Il. Sa Petru Tămăian, canonic, protonotar apostolic, reprezentând pe I. P. S. Episcop asistat de preoții E. Pantea și Dr. P. Ilușiu. Alți preoți au dat ajutor celor din loc la ascultarea mărturisirilor. La liturghie răspunsurile sunt

date de corul Academiei Teologice din Oradea. Cumințări multe. Predică Ilustritatea Sa despre datorințele copiilor față de părinți, ale părinților față de copii și despre plaga avortului. Impresionanta cuvântare a fost ascultată cu mare atențiune și reculegere de mulțimea care vărsa lacrimi la auzul învățăturilor sfinte ieșite din gura înaltului prelat. La sfârșit s'au rostit rugăciunile pentru câștigarea indulgenței plene.

La orele 12 a. m. Sf. Liturghie servită de Cuvioșia Sa Păr. Iacob Iosif.

La orele 2 p. m. s'a ținut inseratul solemn după care a urmat o impunătoare procesiune cu icoana Maicii Domnului. A cântat corul Teologilor și al țăranilor din Befia veniți cu păr. Clintoc. La inserat predică P. Cuvioșia Sa Păr. Niculăeș. Tema predicii: Incoronarea Preacuratei și despre virtuțile în cari a excelat Maria.

La orele 6 p. m. binecuvântare euharistică. Într-un timp rostirea rugăciunilor pentru câștigarea indulgenței plene.

Remarcăm munca intensă și marea ospitalitate a PP. franciscani, fiii Sărăcuțului sf. Francisc.

Incheiem această cronică gândindu-ne la pelerinajile din anul viitor. În prima Duminică după 13 Iunie va fi pelerinajul în cinstea Sf. Anton de Padua, cu indulgență pleneră *toties quoties*; în 15 August în cinstea Maicii Domnului cu indulgență pleneră. Bihoreni nu au fost obișnuși cu pelerinajile, nu le-au dat importanța cuvenită pentru că pe de o parte nu aveau loc apropiat de pelerinaj, pe de altă parte nu știu imensele daruri ce le pot câștiga. Acuma loc de pelerinaj este și încă cât de bogat dăruit de Roma! Se cere numai muncă, se cere să li se arete credincioșilor ceea ce trebuie să știe în această privință. Să sperăm că prin ajutorul Maicii Domnului vom reuși.

Un pelerin.

— Evlavie Mariană. La Zălaul, în capitala Sălajului de două ori în anul acesta credincioșii au putut să se închine Maicii Domnului încă cu mai mult zel și profit spiritual decât în trecut. Biserica de acolo, la cererea parohului M. On. Prof. A. Ghilea, închinată Mariei, este înzestrată de către Preafericitul Părinte din Roma cu harul indulgențelor plene ce se pot dobândi în zilele de 15 Aug. și 8 Sept. Mii și mii de pelerini au alergat la acest loc în ziua de 15 Aug. precum și la 8 Sept. pentru »vindecarea ranei« și »ștergerea prihanei« cum prea bine spuneau în cântările lor. Solemnitatea dela 15 Aug. a fost condusă de Păr. Canonic Aug. Maghiar, reprezentant al I. P. S. Frențiu, iar cea dela 8 Sept. de I. P. Sa în persoană,

Presă periodică în România.

de I. GEORGESCU

SCHEMĂ

pentru un studiu asupra Presei Periodice catolice și necatolice din România.

Văzând Cipariu că Brașovenii au obținut autorizația de a tipări ziare, la 15. 3. 1838, când guvernul Transilvaniei cere episcopului Ioan Lemeni să-i trimită exemplare din cărțile tipărite la Blaj, roagă pe acest episcop să ceară și el aceeași autorizație pe seama tipografiei seminarului local. Episcopul, convins de necesitatea unui ziar, la 1. 8. același an, înaintează o cerere în acest sens. — În urma acestei cereri, el e întrebat: ce scop are foaia? cine e redactorul? ce principii politice urmărește? cine o censurează? — La aceste întrebări, episcopul Lemeni răspunde, prezentând lucrarea »Planum et Scopus Ephemeridum ecclesiastico-politico-literarium valachico idiomate et characteribus latino-slavicis, cura Societatis et Typis Typographiae Blasiensis edendarum«, iscălite »nomine societatis (ss) Timotheus Cipariu, professor Studii Bibliici et Religionis, et Typographiae Dioecesanæ Praefectus, Redactionis membrum«.

Din acest documentat răspuns, rezultă că scopul ziarului e să contribuie, după puteri, la promovarea culturii intelectuale și morale a neamului și bisericii sale. Câștigul, dacă va fi vreunul, se întrebuițează pentru tipărirea lucrărilor renumite ori pentru sprijinirea așezămintelor publice. Ziarul va purta numele de *Nunciul* și se va publica în limba română, având două părți: una bisericească și politică, cu litere latine, pentru intelectuali; alta, cu slove chirilice, pentru poporul țaran, ca astfel s'o poată ceti cât mai mulți. Conținutul va fi ca și al altor ziare. Polemici nu vor avea loc. În partea științifică-literară vor căuta să unească frumosul și folositorul (»utile dulci«), după cuvântul lui Horatius. Se vor conforma regulilor censurei, neadmițând articole anonime. Doresc, însă, să primească ziarele românești din Muntenia și Moldova. Redactor va fi T. Cipariu. Prețul ziarului potrivit. Formatul, de asemenea. Din partea sa, episcopul Lemeni adaugă că răspunderea întreagă pentru conducerea ziarului revine societății editoare, în deosebi lui T. Cipariu, despre ale cărui principii sănătoase el e pe deplin încredințat.

Censorul ziarului va fi canonicul Constantin Alutan, bărbat încercat prin știința și caracterul său. Episcopul mai spune că ziarul e foarte trebuincios preoțimei sârmane care, în lipsă de mijloace materiale, nu-și poate procura cărțile necesare și, așa, numai pe această cale, își poate întregi cunoștințele. Ziarele din cele două principate să se încuviințeze și din acel punct de vedere ca, la caz de nevoie, să li se poată răspunde. La 28. 10. 1841 se obține înalta aprobare împărătească. Totuși guvernul Transilvaniei, compus mai cu seamă din Calviniști Maghiari și din Sași Lu-

terani, tot amână chestia, căutând censori dintre co-religionarii lor. Sunt întrebați, pe rând, dacă primesc sarcina de censor al ziarului românesc din Blaj prefectii de județ: Bánffy Miklós și Nopcsa László, apoi magistrații: Balla Mihály, Gál János, Baranyai Gergely și Máriaffy József. Numai când toți aceștia refuză, pe rând, sarcina, cu Nr. 3766 din 4. 4. 1845 se răspunde, din partea guvernului, că poate să fie censor canonicul Alutan, dar supravegherea mai înaltă revine episcopului, pentruca ziarul să nu se abată dela programul fixat în lucrarea latinească, amintită mai sus și datată din 13. 4. 1839. *Tantae molis erat romanam condere . . . ephemeridem!*

(Va urma).

CRONICI

— **Ex. Sa Iuliu Hossu, Asistent la Tronul Pontifical.** *Numărul dela 30 August al ziarului „L'Osservatore Romano“, aduce știrea că Ex. Sa Iuliu Hossu, episcop de Cluj—Oherla a fost ridicat la demnitatea de Asistent la Tronul Pontifical. Vestea aceasta a umplut de sinceră bucurie întreg clerul și pe credincioșii din numita Eparhie. Ne alăturăm și noi bucuriei generale, urându-i înaltului Ierarh, mulți ani.*

— **Congresul internațional al ziaristilor catolici.** În zilele de 24—27 Septembrie crt. se va ține în Roma, la Colegiul Angelic, al II-lea Congres internațional al ziaristilor catolici. Comitetul central al Uniunii Internaționale a Presei Catolice, în frunte cu contele Giuseppe dalla Torre, directorul ziarului »L'Osservatore Romano« a lansat un apel către toți membri Uniunii să participe la congres. România este reprezentată la acest congres prin S. Sa Păr. canonic Ioan Georgescu, vice-președintele comitetului de presă al Agru-lui și autorul frumosului și documentatului studiu despre presă; »La presse periodique en Roumanie«, pe care îl publicăm în coloanele revistei noastre în traducere românească. Suntem siguri că S. Sa, precum prin cartea amintită tot așa și prin prezența S. Sale la acest congres va ști să reprezinte cu demnitate România.

— **Clericii în vilegiatură.** Clericii dela Academia Teologică gr. cat. din Oradea, se știe, își petrec aproape întreaga vacanță de vară la Beiuș, în vilegiatură. Și aceasta, pentru simplul motiv, ca să fie susținuți, în anotimpul cel mai ademenitor pentru tineri,

multor primejdii, cari ar putea zădărnici munca lor de 9 luni de formație intelectuală și morală.

Anul acesta, susnumiții clerici, conduși de dorul cel mai sfânt de a face bine sufletelor, pe cari le vor păstori mai târziu, sub conducerea părintelui spiritual I. Bal, au aranjat mai multe serbări, cu program pur spiritual, prin satele din împrejurimile Beiușului.

În ziua de 19 Iulie (Dum.) comuna *Negru* a avut bucuria de a asista la Paraclisul cântat de clerici, la care a predicat P. Bal precum și la serbarea ce s'a desfășurat la școală, unde a conferențiat clericul D. Mureșan, despre frecventarea Bisericii.

În ziua următoare, 20 Iulie (Sf. Ilie), nu s'a putut deplasa la *Fiziș* decât P. Spiritual, fiind vremea ploioasă. A conferențiat despre Opera Pontificală pentru Răspândirea Credinței.

Drăgoteni, filie la Delani, în ziua de 26 Iulie, a primit, pe cei ce mergeau în numele Domnului, cu bucurie nespūsă. A conferențiat clericul Ioan Silaghi, despre beție și necurățenie. Ochii tuturor erau așințiți asupra înflăcăratului tânăr, care, timp de mai bine de o oră a știut ține încordată atenția tuturor. Instruiți de clericul Rusu în ale cântării, bunii credincioși ai Părintelui Orós au însoțit, în cântări de mărire, până departe de sat, pe cei ce le procuraseră atâta bucurie sufletească.

Uileacul-de-Beiuș, din 2—9 August, a avut parte de ss. *Misiuni*, ținute de P. I. Bal. S'au cuminecat peste 200. La încheierea lor au luat parte și clericii. Procesiunea Euharistică a fost impunătoare. În dangătul clopotelor și cântările celor veniți în procesiune din satele vecine: *Prisaca*, *Vălanii*, *Pocola* și *Petrani*, Euharisticul Isus era purtat de Revmul prot. Dr. V. Hetco, pe ulițele curățite ale comunei, ce numără mai bine de două părți de calvini.

În aceeași zi, după masă, 9 August, la *Șuncuiș* așteaptă mulțimea pe adevărații trimiși ai Domnului. După cântarea Paraclisului, în biserică, se iasă la sfîșțirea unei restigniri în cimitir, unde clericul Rusu conferențiază despre preoție.

BIBLIOGRAFIE

— **Raymund Netzhammer**: *Calinic Miclescu*, rumänischer Landesmetropolit. Anlässlich seines fünfzigsten Todestages am 14 Aug. 1936. Graph. Werkstätte Eberhard Kal-Zender. Zug.

Fostul arhiepiscop romano-catolic la București, Exc. Sa Raymund Netzhammer, a publicat o broșură omagială cu prilejul împlinirii a lor de 50 de ani dela moartea lui *Calinic Miclescu*, cel dintău mitropolit-primat al bisericii ortodoxe autocefale române. Înainte de războiu opinia publică din vechiul regat era agitată de cazul mitropolitului Calinic Miclescu. Se svonise că el s'ar fi convertit la catolicism pe patul de moarte și ar fi primit deslegare dela fostul arhiepiscop romano-catolic Iosif Palma.

Revmul Eduard Struzina, secretarul arhiepiscopului Palma a divulgat că arhiepiscopul ar fi declarat, cu prilejul înmormântării

mitropolitului Calinic Miclescu la 14 August 1886, că acesta s'ar fi convertit la catolicism. Aceeași afirmațiune a făcut-o la 1002 canonicul Mierzowski. Iar mai târziu canonicul *Baud*, a declarat în ziarul „Seara” din 2 Aprilie 1910, că el are și un document scris despre această convertire. Pentru această declarație, — pe care de altcum, nu voia să o și dovedească arătând documentul, — canonicul Baud a trebuit să suferă multe șicane și, în cele din urmă, să părăsească țara.

Exc. Sa Netzhammer spune, că i-a succes să câștige documentul dorit, primind o copie de pe un capitol din raportul pe anul 1886 trimis de către arhiepiscopul Palma reuniunii pentru răspândirea credinței în Paris. În acest document Palma descrie cu date precise convertirea la catolicism a mitropolitului Calinic Miclescu. Acesta fiind bolnav, voia să meargă la băi să se cureze. Înainte de a pleca la băi a făcut profesiunea de credință catolică în fața arhiepiscopului Palma. A plecat la băi, dar nu peste mult s'a înapoiat și a murit.

Prin urmare — zice Exc. Sa — greșala lui Baud a fost că a afirmat despre mitropolitul-primat Miclescu, că s'ar fi convertit pe patul de moarte, când el de fapt s'a convertit înainte de ce ar fi plecat, pentru ultima oră, la băi.

Exc. Sa nu dă amănunte și date mai precise asupra acestei chestiuni, spunând că acele se află în memoriile Exc. Sale, cari sunt gata de tipar în 5 vol. sub titlul: „*Ars Erzbischof in Rumänien*”. Așteptăm aceste memorii, cari — de bună seamă vor destăinui multe lucruri interesante din aceea vreme.

Banca Unirea S. A. Oradea

Bilanț semestrial per 30 Iunie 1936

Activ: Cassa numerar 137.714 Lei, Disponibil la B. N. R. 100.000, Portofoliu de titluri: Titluri românești 55.000, Portofoliu de scont plătili în țară: Cambii fără garanții 8.265.764, Cambii garantate cu ipoteci 9.370.635, Debitori din țară: Debitori fără garanții 2.366.521, Debitori garantați cu ipoteci 4.162.818, Conturi diverse 242.113, Mobilier și rechizite 248.942, Cheltueli de adm. Diverse 28.816, Salarii și indemnizații 135.756, Impozite și taxe 6.982, total 25.121.061 Lei.

Conturi de Ordine: Cauțiuni statutare 390.000, Efecte în gaj 1.784.550, Depozite de titluri 115.000, Debitori de titluri 1.290.500, Ipoteci Cas. garanții 14.818.500, Total 18.398.550.

Pasiv: Capital social 10.000.000, Fond de rezervă 32.464, Alte fonduri 522.381, Depuneri spre fructificare pe livrete pe termen 12.959.663, Creditori din țară 1.236.845, Conturi diverse 196.903, Dobânzi și beneficii diverse 172.805, Total 25.121.062.

Conturi de Ordine: Deponenți de cauțiuni statutare 390.000, Deponenți de efecte în gaj 1.784.550, Deponenți de titluri 1.405.500, Deponenți de ipoteci, cas. garanții 14.818.500, Total 18.398.550 Lei.

Consiliul de Administrație.

Aviz

ALEXANDRU FAZEKAȘ

coase reverenți, haine preoțesti și uniforme școlare ieftin și elegant.

ORADEA, Str. Nicolae Jiga No. 35.

Redactor: Cornelian Tămăian